

דבר המערכת

אנו שמחים להגיש לכם את הגיליון העשירי של "משמר הסביבה". עיתון אלקטרוני זה הוא פרי שיתוף הפעולה בין "חיים וסביבה" – ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל והקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן.

במהלך השנה האחרונה חלו שינויים במפה הפוליטית בישראל. הכנסת ה-17 התפזרה ונערכו בחירות לכנסת ה-18. הגיליון הקודם התמקד במערכת הבחירות וסקר את ההתייחסות לנושאים הסביבתיים במצעי המפלגות. גיליון זה יוצא עם מספר שבועות ספורים לאחר תחילת פעילותה של הכנסת ה-18. על רקע זה, החלטנו להקדיש את הגיליון הנוכחי לסיכום הפעילות הסביבתית של הכנסת ה-17, שנחשבת לכנסת הסביבתית ביותר עד כה. במסגרת הסקירה, נצביע על הישגים בולטים בתחום הסביבתי, וכן על תהליכי חקיקה שטרם הושלמו בכנסת הקודמת והעומדים לפתחה של הכנסת החדשה.

הפעילות הסביבתית בכנסת התקיימה במספר מישורים ומוקדים. חלק נכבד מן הפעילות הסביבתית בכנסת התקיימה במסגרת השדולה הסביבתית-חברתית, אשר הובלה במהלך הכנסת ה-17 על-ידי ח"כ דב חנין וח"כ הרב מיכאל מלכיאור. השדולה הסביבתית-חברתית, אשר מנתה כארבעים חברים, הייתה השדולה הגדולה והפעילה ביותר בכנסת היוצאת, ופעלה לקידום מגוון נושאים סביבתיים וחברתיים.

בגיליון זה נסקור את הפעילות החקיקתית הענפה בכנסת האחרונה בתחום הסביבה, תוך התייחסות לחוקים המרכזיים שהתקבלו ולהצעות החוק המרכזיות הנמצאות בשלבי חקיקה שונים. כן נציג סקירה קצרה של דיוני ועדות הכנסת ודיוני השדולה הסביבתית בנושאים סביבתיים מרכזיים.

בסוף הגיליון נקדיש חלק מיוחד לסיכום התרשמותו של אחד מיושבי ראש השדולה הסביבתית בכנסת היוצאת, חבר הכנסת חנין, בנוגע לפעילות הסביבתית בכנסת ה-17 וחזונו בדבר היעדים המרכזיים למושב הכנסת ה-18.

"משמר הסביבה" מוגש לכם כשירות על-ידי "חיים וסביבה" והקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית. נשמח לשמוע את תגובותיכם ולקבל הצעות לנושאי כתיבה לגיליונות הבאים. ניתן ליצור עמנו קשר בדוא"ל: svivatit@gmail.com.
"משמר הסביבה" נערך ע"י **ליאת אלפז ועל מורג**, תלמידות הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית בהנחיית **ד"ר אתי רוזנבלום**, עו"ד איילת ברעם, ד"ר אורן פרז, מר נאור ירושלמי והגב' מאיה קרבטרי.

מנחי הקליניקה: ד"ר אורן פרז עו"ד איילת ברעם ד"ר אתי רוזנבלום	הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית	הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר אילן	חיים וסביבה - ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל	סמנכ"ל ארגון חיים וסביבה: נאור ירושלמי
perezo@mail.biu.ac.il baramayelet@gmail.com etyros@gmail.com envclinic@gmail.com	אתר הקליניקה: www.envclinic.org.il	טלפון: 03-5318814 רמת גן 52900	sviva@sviva.net www.sviva.net	naor@sviva.net מנהלת קשרי ממשל בארגון "חיים וסביבה": מאיה קרבטרי maya@sviva.net

תוכן עניינים:

פעילות חקיקתית

1. [חוקים שהתקבלו](#)
2. [תיקוני חקיקה](#)
3. [הצעות חוק שהתקבלו בקריאה ראשונה](#)
4. [הצעות חוק שהתקבלו בקריאה טרומית](#)
5. [תקנות](#)
6. [הצעות חוק אשר הונחו על שולחן הכנסת במהלך הכנסת הנוכחית](#)

דיונים

1. [דיונים בועדות הכנסת](#)
 2. [דיונים בשדולות הסביבתיות](#)
- [ראיון עם ח"כ דב חנין](#)

1. חוקים שהתקבלו

חוק לסילוק ומיחזור צמיגים התשס"ז – 2007

הרקע לחקיקת החוק הוא המצב הבעייתי שנבע מהיעדר הטיפול ההולם בפסולת המתקבלת מצמיגים משומשים. כשלושה מיליון צמיגים יוצאים משימוש מדי שנה בישראל והופכים לפסולת, הגורמת למפגעים סביבתיים קשים. מטרת החוק הייתה להביא לאיסוף צמיגים ולטיפול בהם באופן שימנע מפגעים סביבתיים. החוק מחייב את יצרני ויבואני הצמיגים בארץ לדאוג למחזור הצמיגים באופן שמבטיח הגנה על הסביבה; בנוסף, מטיל החוק אחריות על בעלי עסקים לממכר ותיקון צמיגים לאחסן צמיגים בצורה שתמנע הצטברות מים ומפגעים סביבתיים, ומחייב גם את חברות התחבורה הגדולות וארגונים ממשלתיים גדולים שברשותם מאות אלפי צמיגים משומשים, להעבירם למיחזור.

הצעת החוק הוגשה בשנת 2005 כהצעה פרטית של חברי הכנסת מיכאל נודלמן (קדימה), אורי אריאל (מפד"ל), אריה אלדד (מפד"ל), ויורי שטרן (ישראל ביתנו), החוק עבר בכנסת ביום 23.1.07, ונכנס לתוקף ביום 1.7.07.

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית - סמכויות פקחים), התשס"ח-2008

הרקע לחקיקה זו הוא העובדה כי כיום, בפועל, מרבית החוקים העוסקים בנושאים סביבתיים אינם נאכפים בשל מחסור בכוח אדם מקצועי והעדר תקציבים מתאימים במשרד להגנת הסביבה. על מנת לפתור בעיה זו, מעניק חוק זה לרשויות המקומיות סמכויות אכיפה של חוקים סביבתיים (כגון: חוק למניעת מפגעים והחוק לשמירת הניקיון). החוק מיועד להגביר אתהאכיפה של חוקים סביבתיים על-ידי הרחבת סמכויותיהם של פקחי הרשות המקומית, ולהעביר את כספי הקנסות ממוזהמים סביבתיים הישר לקופותיהן של הרשויות שתושביהן הם הנפגעים העיקריים מן הזיהום. מנגנון זה יוצר תמריץ לאכיפת החקיקה הסביבתית ע"י הרשות המקומית. בין השאר, קובע החוק כי לפקחים המקומיים יוענקו סמכויות נרחבות לאיתור וחקירת עבירות, וכן הם יזכו להכשרה על ידי משרדי הממשלה הרלוונטיים. החוק, אשר אושר בתאריך 3.6.08, הינו פרי יוזמתו של ח"כ דב חנין (חד"ש).

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

חוק אוויר נקי לישראל, התשס"ח-2008

ביום 22.7.08 אישרה הכנסת את חוק אוויר נקי לישראל, אשר יכנס לתוקף בשנת 2011. מטרת החוק היא להביא לשיפור באיכות האוויר ולצמצום ההשפעות המזיקות הנובעות מפליטות מזהמים על הסביבה ועל האקלים. חוק מקיף זה מסדיר באופן כולל את נושא פליטת המזהמים לאוויר. לשם כך מורה החוק על פעולות שעל הרשויות לנקוט לשם צמצום זיהום האוויר וניטורו. בין השאר, מורה

החוק לממשלה לאשר תוכנית לאומית למניעה ולצמצום זיהום האוויר בישראל, תוך הצבת יעדים ברורים, דרכי פעולה ולוחות זמנים להשגתם. החוק מורה לשר להגנת הסביבה לקבוע ערכים מרביים לנוכחות מזהמים באוויר ולהקים מערך ארצי לניטור אוויר אשר ירכז נתונים ויפרסם לציבור באופן סדיר נתונים ותחזיות על איכות האוויר. כמו כן, מעניק החוק סמכויות לרשויות המקומיות לפעול למניעה ולצמצום זיהום האוויר הנגרם

אפריל 2009

בתחומן. מעבר לכך יוצר החוק מנגנון המחייב קבלת היתרי פליטה למתקנים הפולטים מזהמים תוך שיתוף הציבור, קובע סטנדרטים סביבתיים מגבילים בנוגע לרכבים מנועיים, ומטיל עונשים חמורים על מזהמים. חוק אוויר נקי הינו פרי יוזמתה של עמותת "אדם טבע ודין", וקודם על-ידי חברי כנסת רבים ממגוון סיעות הבית.

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

[לעיון בפרוטוקול מיום 8.7.08 של ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה הדנה בחוק לחצו כאן](#)

[לעיון בפרוטוקול מיום 29.5.08 של ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה הדנה בחוק לחצו כאן](#)

חוק הגנת הסביבה (המזהם משלם) (תיקוני חקיקה), התשס"ח – 2008

הרקע לחקיקה זו, הינו הצורך בהגדלת הכלים העומדים לרשות הממשלה באכיפתם חוקים סביבתיים והצורך בהחמרת ההרתעה מפני עבירות סביבתיות, באמצעות הגברת הענישה על עברייני סביבה. חוק זה יצר כלים להענשה כלכלית של מזהמים באופן פרופורציונאלי לנזקים שהם גורמים או לרווחים שהם גורפים, כתוצאה מזיהום סביבתי שיצרו. זהו חוק רוחבי שקבע תיקונים ועדכונים של חוקים סביבתיים קיימים. בנוסף להחמרת הענישה על גורמים המזהמים ללא רישיון, קובע החוק לראשונה היטל

על זיהום המתבצע בהתאם לחוק. החוק מוסיף לחקיקה הסביבתית הקיימת סעיפים הקובעים כי במקרה בו נעברה עבירה סביבתית במחשבה פלילית והיא גרמה נזק, או שעובר העבירה הפיק ממנה טובת הנאה או רווח, יוכל בית המשפט להטיל קנס שגובהו פי ארבעה מגובה הנזק שנגרם או משווי טובת ההנאה או הרווח שהופקו, או את הקנס הקבוע בסעיף העבירה, לפי הגבוה ביניהם. במקרה והעבירה בוצעה ללא מחשבה פלילית, גובה הקנס שיוטל יהיה כגובה הנזק שנגרם, טובת ההנאה או הרווח שהופקו, לפי הגבוה ביניהם, נוסף על קנס הקבוע בסעיף העבירה. לכל החוקים הסביבתיים בהם אין מנגנון כאמור, התווספה האפשרות להוציא צו מנהלי המורה על השבת המצב לקדמותו. החוק הינו פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש) וח"כ הרב מלכיאור (עבודה), והוא התקבל בכנסת ביום 29.7.08.

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

2. תיקוני חקיקה

חוק שמירת הנקיון (תיקון מס' 9), התשס"ז-2007

חוק זה, אשר התקבל בכנסת ביום 16.1.07 ונכנס לתוקף ביום 1.7.07, ונועד להסדיר את הטיפול בפסולת ובוזיהומי הקרקע בישראל הנגרמים כתוצאה מהטמנת פסולת ללא טיפול מקדים הולם, באמצעות הגדלת היטל ההטמנה. לפני אישור החוק, כ-80% מהפסולת בישראל הוטמנו באתרים לסילוק פסולת, ורק 20% עברו תהליכי מיחזור שונים. הסיבה לכך היא המחיר הנמוך יחסית של הטמנת פסולת, לעומת מחירי הטיפול בפסולת בשיטות חלופיות. החוק קובע היטל על הטמנת פסולת מוצקה, כאשר מטרת ההיטל כפולה; הראשונה, לכלול במחיר הטמנת הפסולת את העלויות הסביבתיות החיצוניות, והשנייה, לעודד את השימוש בשיטות טיפול חלופיות, בעלות נזק סביבתי מופחת באופן יחסי.

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

תיקון פקודת העיריות (מס' 109) (איסור גביית דמי כניסה לגנים ציבוריים), התשס"ז – 2007

עיקרו של תיקון לפקודת העיריות, הינו איסור על הרשויות המקומיות לגבות תשלום בכניסה לגנים ציבוריים. ההצעה לתיקון החוק הוגשה על ידי ח"כ משה גפני (יהדות התורה), דוד אזולאי (ש"ס), דב חנין (חד"ש) והרב מיכאל מלכיאור (העבודה), והתיקון לחוק התקבל בכנסת ביום 6.2.07.

[לעיון בתיקון לחצו כאן](#)

תיקון לחוק הגבלת העישון במקומות ציבוריים, התשמ"ג-1983

ביום 25.07.07 התקבל בכנסת ביוזמת ח"כ גלעד ארדן (ליכוד) תיקון לחוק הגבלת העישון במקומות ציבוריים. התיקון, אשר נכנס לתוקף בנובמבר 2007, מגביר את חובת הפיקוח של מחזיק במקום בציבורי, קובע קנס מוגדל על העישון במקום ציבורי, וכן מטיל אחריות אישית בגין הפרת החוק על מנהלי המקום. לאחר כניסת החוק לתוקף, אישרה וועדת חוקה חוק ומשפט בכנסת את גובה הקנסות אשר יוטלו על מעשנים, ובכך בעצם העניקה אור ירוק לפקחי הרשויות המקומיות להטיל קנסות, הן על המעשנים במקומות בילוי ציבוריים והן על בעלי העסקים המאפשרים עישון בשטחם.

[לעיון בחוק לחצו כאן](#)

חוק שמירת הסביבה החופית (תיקון – מפרץ אילת), התשס"ו-2006

תיקון זה אושר בכנסת ביום 15.10.07. מדובר בתיקון הראשון לחוק שמירת הסביבה החופית, המרחיב את תחולת החוק גם לחופי מפרץ אילת. חוק שמירת הסביבה החופית, שחל עד לאחרונה רק על חופי הים התיכון, קובע מגבלות על הבנייה לאורך החופים ומבטיח את הגישה הציבורית החופשית אליהם. החוק גם הביא להקמת ועדת תכנון ייעודית לנושא בנייה בחופי הארץ, במסגרתה מיוצגים גם ארגוני הסביבה.

[לעיון בתיקון להרחבת התחולה לחופי מפרץ אילת לחצו כאן](#)

תיקון לפקודת התעבורה (מס' 84) התשס"ח - 2008

חוק זה, אשר התקבל בכנסת ביום 18.2.08, הינו פרק שפוצל מתוך חוק אוויר נקי, ומהווה תיקון לפקודת התעבורה. החוק יוצר הסדר ברור בחלוקת הסמכויות בין הממשלה והשלטון המקומי, ומשנה את המצב שהתקיים עד לחקיקת החוק, בו הייתה חלוקת הסמכויות עמומה, בפועל נוצר שיתוק בפעילות.. התיקון מחייב את הרשות המקומית לפעול להפחתת זיהום האוויר מתחבורה בכל מצב בו קיימת רמה גבוהה של זיהום באוויר. [לעיון בחוק לחצו כאן.](#)

חוק שמירת הסביבה החופית (תיקון - אגם כנרת), התשס"ח-2007

ביום 1.04.08 התקבל חוק איגוד ערים כנרת, פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש) ואופיר פינס (העבודה). חוק זה מחיל את הוראות חוק שמירת הסביבה החופית גם על חופי הכנרת, וקובע הקמה של רשות (איגוד ערים כנרת) שתפעל להגנת הכנרת וחופיה. יצוין כי מדובר בתיקון שני לחוק זה, בהמשך לתיקון קודם שהרחיב את תחולת החוק גם לחופי מפרץ אילת, המוזכר לעיל.

[לעיון בתיקון להרחבת התחולה לחופי הכנרת לחצו כאן.](#)

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 86)(חובת פרסום הודעות באינטרנט), התשס"ח - 2008

ביום 29.7.08 אושר בכנסת חוק זה, הבא להרחיב את היקף הפרסום של הודעות בענייני תכנון ובניה, ולחייב את פרסומן באינטרנט, לאור היותו כלי יעיל ונגיש לאיתור מידע, נוסף על חובת הפרסום הקיימת בעיתונות המודפסת. ביסודו במרכזו של החוק עומד הרצון להעמיק ולהגביר את השקיפות בעבודת מוסדות התכנון. יישומו של עקרון השקיפות בפעילות מוסדות התכנון מבטיח פיקוח וביקורת, משפר את נגישותו של הציבור למידע, ומקל עליו למצות את זכויותיו. הבאת המידע התכנוני הרלבנטי לציבור, בזמן אמת, על ידי פרסומו, משרת את עקרון השקיפות.

[לעיון בחוק לחצו כאן.](#)

3. הצעות חוק שהתקבלו בקריאה ראשונה

הצעת חוק הגבלת הפרסומת לכלי רכב, התשס"ח-2007

ב-11.2.08 עברה בקריאה ראשונה הצעת חוק הגבלת הפרסומת לכלי רכב, במסגרת דיון בועדת הכלכלה. יוזמי החוק הינם ח"כ גלעד ארדן (ליכוד) וח"כ רונית תירוש (קדימה). מטרת ההצעה הינה, הטלת חובה על יבואני הרכב לציין במודעות הפרסום של כלי רכב פרטיים במשקל של עד 3.5 טון, את רמות הזיהום אשר פולטים אותם כלי רכב.

[לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.](#)

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון – החלת החוק על מכלי משקה מעל ליטר וחצי

והרחבת אחריות יצרן ויבואן), התשס"ז-2007

ב-7.3.07 עברה בקריאה ראשונה הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק הפיקדון, וכן הצעת חוק פרטית באותו נושא. יוזמי הצעת החוק הפרטית הינם ח"כ מיכאל נודלמן (קדימה), אבשלום וילן (מרצ), דב חנין (חד"ש), והרב מיכאל מלכיאור (העבודה). בהצעת החוק שני תיקונים מרכזיים: האחד, הרחבת תחולת חוק הפיקדון על כלל מכלי המשקה עד חמישה ליטרים ולא רק על בקבוקים עד ליטר וחצי, כפי הקבוע בחוק כיום. השני, הטלת אחריות ישירה על יבואנים ויצרנים לאסוף ולמחזר מכלי משקה ריקים, וזאת במקום האחריות המוטלת כיום על תאגיד המיחזור, וכן קביעת יעדים כמותיים שיחולו ישירות עליהם. כמו כן מוגדל סכום הפיקדון, על מנת להגביר את התמריץ למחזר ולהגדיל את סכומי הכסף המושקעים במערך האיסוף, הדורש שיפור רב.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

הצעת חוק הפחתת השימוש בשקיות פלסטיק, התשס"ח-2008

הצעת חוק זו הונחה על שולחן הכנסת ביום 25.7.07. מטרת ההצעה, אשר הינה יוזמה של ח"כ אסטרנה טרטמן (ישראל ביתנו) וח"כ דב חנין (חד"ש) ונכתבה בשיתוף עם עמותת אדם טבע ודין, הינה למנוע מפגעים סביבתיים הנגרמים מהשלכת שקיות פלסטיק. לשם כך יוצרת ההצעה מנגנון שיוביל להפחתה הדרגתית אך משמעותית של השימוש בשקיות פלסטיק חד פעמיות ולהגברת השימוש בשקיות רב פעמיות. בהתאם להצעה, יחויבו בתי עסק לממכר מזון לגבות שקל אחד עבור כל שקית פלסטיק שתינתן לשימוש הלקוחות. הכספים שייגבו יועברו

מבתי העסק אל הקרן לשמירת הניקיון. עוד קובעת ההצעה, כי במהלך חצי השנה הראשונה לאחר כניסת החוק לתוקף, יוכל בית העסק להעמיד שקיות רב פעמיות לרשות הצרכן, בכל מחיר שנמוך מ-4.5 שקלים, וזאת כדי לעודד צרכנים לעשות בהן שימוש ולסייע בהטמעת החוק. כמו כן יופעלו מנגנוני אכיפה נוקשים כדוגמת עריכת ביקורות והטלת קנסות על חנויות שלא מתנהלות בהתאם להוראות החוק, וכן חובת דיווח של כל חנות למשרד להגנת הסביבה על כמות השקיות שנמכרו על ידה.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק לעידוד תחבורת אופניים, התשס"ח-2008

במטרה לעודד את הרכיבה על אופניים בישראל, הונחו על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק בנושא עידוד תחבורת אופניים בישראל. ביום 12.11.07 הונחה הצעת החוק של ח"כ גלעד ארדן וח"כ גדעון סער (ליכוד), וביום 11.2.08 הונחה הצעת החוק של ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ מיכאל מלכיאור (העבודה) וחברי כנסת רבים נוספים. על הצעת חוק זו נרחיב בהמשך. הצעת החוק של חברי הכנסת גלעד ארדן וגדעון סער, מבוססת על ההשקפה כי פיתוח תשתיות הינו מרכיב חיוני אשר יביא לשיפור בטיחות הרכיבה באופניים ונוחותה וכתוצאה מכך יתרום לעידוד השימוש באופניים. הצעת החוק, אשר מקדמת סלילת שבילי אופניים והולכי רגל, קובעת גם הוראות לשילוב שימוש באופניים ובתחבורה ציבורית, בין היתר באמצעות אפשרות העלאת אופניים לאוטובוסים ולרכבות ויצירת הסדרי חנייה נוחים. כמו כן מעניקה הצעת החוק תמריצים כלכליים, הן למעסיקים והן למועסקים, על מנת לעודד רכיבה על אופניים למקום העבודה.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

הצעת חוק פרסום מקבלי היתרים להזרמה לים, התשס"ח – 2008

מטרת הצעת החוק מיום 26.5.08, שהינה פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), אסתר רינה טרמון (ישראל ביתנו) והרב מיכאל מלכיאור (העבודה), היא ליצור מנגנוני דיווח עצמי של מפעלים וגורמים מזהמים אחרים על היקף הזיהום שהם פולטים, ועל ידי כך לתרום להגברת הפיקוח על הזרמת השפכים המהווים סכנה לבריאות הציבור והסביבה ע"פ היתר. יודגש, כי היתר זה ניתן לגופים שונים, מטעם וועדות למתן היתרים לצורך הזרמת והטלת פסולת ושפכים למימיה של מדינת ישראל. ההצעה מטילה חובת פרסום על הגופים המקבלים היתרים, בעת קבלת ההיתר ומדי רבעון שנתי, לרבות חובת פרסום באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה. ההצעה מטילה חובת פרסום גם על הוועדות עצמן, בכל הנוגע לגופים להם ניתנו היתרים. החוק קובע סנקציה על מקבלי היתר אשר לא יעמדו בחובת הפרסום והדיווח.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

הצעת חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים (תיקון מס' 2), התשס"ח – 2008

הצעת החוק אשר הונחה ביום 18.6.08, פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש) וח"כ הרב מיכאל מלכיאור (עבודה-מימד), מציעה שורה של תיקונים בחוק איסור הנהיגה בחופים. תיקונים אלה עתידים לייעל את האכיפה ולהגביר את ההרתעה של החוק, בין היתר באמצעות החמרת הענישה, הגדרה ברורה של התחומים האסורים בנהיגה, הטלת חובת סימון התחום המוגן, קביעת האפשרות להטיל קנס על בעל הרכב לפי מספר הרישוי של הרכב, ועוד.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

4. הצעות חוק שהתקבלו בקריאה טרומית

בשונה מהצעות חוק שעברו בקריאה ראשונה, הצעות חוק שעברו בקריאה טרומית אינן זוכות לדין רציפות, ועם התחלפות הכנסות, נמחקות מן הרשומות ועל מנת לקדמן יש להניחן מחדש על שולחן הכנסת.

הצעת חוק חובת אריזה בשקית נייר, התשס"ו - 2006

הצעה זו מיום 12.6.06, פרי יוזמתם של ח"כ הרב מיכאל מלכיאור (עבודה) ודב חנין (חד"ש) מבקשת לאסור בחוק על הרשתות לשיווק מזון לעשות שימוש בשקיות אריזה שאינן מנייר.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון - בדיקות נוכחות מזהמים בקרקע, באוויר ובמקורות מים), התשס"ו 2006

מטרת הצעת חוק זו (מיום 19.7.06), פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), משה גפני (יהדות התורה) וראלב מ'גאדלה (עבודה), הינה הטמעת תהליך הטיהור ושיקום הקרקע בהליך התכנוני מראשיתו. הצעת החוק מחייבת הכללת הוראות לביצוע תסקיר סביבתי כבר במועד הגשת התכנית וכתנאי להפקדה על ידי מוסד התכנון.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק התייעלות אנרגיה במבני ציבור, התשס"ח - 2008

הצעת החוק, הונחה על שולחן הכנסת ביום 28.01.07 על-ידי חברי הכנסת דב חנין (חד"ש), הרב מיכאל מלכיאור (העבודה) ורן כהן (מרצ) ומציעה להביא לחסכון באנרגיה וכתוצאה מכך להפחית את הזיהום הנוצר מתהליך הפקת האנרגיה על-ידי התייעלות אנרגטית במבני ציבור. ההצעה קובעת יעדים ומדורגים לחסכון באנרגיה. מוצע כי כל מוסד ציבור יערוך בדיקה של תמונת הצריכה הנוכחית של אנרגיה, ולפיה תיקבע תכנית מוגדרת להפחתה בצריכה. ההצעה מפרטת אמצעים ותמריצים שונים לביצוע ההתייעלות.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק שיקום קרקעות מזוהמות, התשס"ח - 2007

הצעת חוק זו מיום 22.10.07, פרי יוזמתם של ח"כ אופיר פז פינס (עבודה), דב חנין (חד"ש), משה גפני (יהדות התורה) הרב מיכאל מלכיאור (מימד) ודני יתום (עבודה), נועדה להציע הסדר משפטי מקיף, אשר ייתן מענה רחב וכולל לבעיית זיהום הקרקעות במדינת ישראל, למען הגנה על הסביבה ועל בריאות הציבור. ההצעה קובעת הוראות בנושא זה החל באיתור וזיהוי הקרקעות המזוהמות, דרך קביעת סטנדרטים לשיקום והטלת האחריות על כך, וכלה באפשרות לסיוע במימון הפעולות הדרושות.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (חובת חבישת קסדה מגן)**(הוראת שעה), התשס"ח-2007**

הצעת החוק מיום 18.2.08 מצמצמת במידה ניכרת את "חוק הקסדות" שחוקק ביולי 2007, המחייב כל רוכב אופניים לחבוש קסדה, לרבות קביעת סנקציה פלילית לנסיעה באופניים ללא קסדה. עקב תרעומת ציבור רוכבי האופניים על החוק החדש הגורם לסרבול וטרחה מיותרים לרוכב, מגבילה ההצעה החדשה את חובת חבישת הקסדה רק לנסיעה אתגרית וספורטיבית מחוץ לעיר. יודגש כי ההצעה אינה מבטלת את ההוראה המחייבת קטינים בחבישת קסדה גם בדרכים עירוניות.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון - שמירה על איכות הסביבה), התשס"ו-2006

ביום 18.6.08 התקבלה בקריאה טרומית הצעת החוק שמטרתה למנוע מצב בו המדינה תסבסד עסקים מזהמים. ההצעה היא יוזמה של ח"כ דב חנין (חד"ש) והרב מיכאל מלכיאור (עבודה). כיום, שיקולים סביבתיים אינם כלולים בקריטריוני הזכויות למתן הטבות וסיוע ממשלתי לגופים תעשייתיים. אשר על כן קובעת ההצעה, כי מענקים כספיים, המועברים למפעלים מתוקף חוק עידוד השקעות הון, לא יועברו למפעלים מזהמים. עוד קובעת ההצעה כי המפעלים יידרשו להפקיד התחייבות בכתב על כך שאין בתכנית, במפעל או בכל גורם אחר שתחת שליטתם כדי לפגוע בסביבה.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

הצעת חוק לעידוד תחבורת אופניים, התשס"ח – 2008

בהמשך להצעתם של ח"כ גלעד ארדן וגדעון סער אשר עברה בקריאה ראשונה, התקבלה בקריאה טרומית ביום 25.6.08 הצעת חוק נוספת לעידוד תחבורת אופניים בישראל, ביוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), הרב מיכאל מלכיאור, אופיר פינס פז (העבודה) ורן כהן (מרצ). מטרת הצעת החוק הנוספת הינה להגביר את השימוש באופניים על-ידי יצירת רשת שבילי אופניים בטוחים ונוחים לשימוש, אשר יאפשרו הגעה מנקודה לנקודה. כמו כן, מרכיב חיוני נוסף לעידוד השימוש באופניים, הינו שילוב השימוש בין אופניים לאמצעי תחבורה נוספים. על כן קובעת

ההצעה הוראות, אשר יאפשרו הסעת אופניים באוטובוסים וברכבות, כמו גם הוראות בדבר הסדרי חנייה נוחים בתחנות. עוד יצוין, כי על מנת לעודד רכיבה באופניים ולהקל על הרוכבים, הצעת החוק מציעה לתקן את פקודת התעבורה, ולהחיל חובת חבישת הקסדה על אוכלוסייה הנתונה בסיכון גבוה יותר לנפילה עצמית, אשר לו נועדה הקסדה מלכתחילה: ילדים עד גיל 16. החוק מותיר את חבישת הקסדה עבור רוכבים המשתמשים באופניים כאמצעי תחבורה לשיקול דעתם. בנוסף, מוצע לקבוע תמריצים כלכליים, הן למעסיקים והן למועסקים, על מנת לעודד רכיבה על אופניים למקומות העבודה וכן להוסיף לתפקידי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, את החינוך לרכיבה על אופניים.

[לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#)

אפריל 2009

הצעת חוק הפחתת פליטת גזי חממה, התשס"ח - 2008

ביום 25.6.08 התקבלה בקריאה טרומית הצעת חוק זו, אשר הינה פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), אופיר פז פינס (העבודה), וגלעד ארדן (ליכוד). הצעה זו מטילה קנסות ומגבלות על פליטת גזי חממה ממקורות שונים וכן וקובעת חובות רישום ודיווח על גורמים הפולטים גזי חממה. כמו כן, מוצע להקים יחידת שינוי אקלים במשרד להגנת הסביבה אשר תהא מופקדת על הנושא.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק המים (תיקון - חובת התקנת אביזרים חוסכי מים במבנים המשמשים גופי ציבור),

התשס"ח - 2008

ביום 25.6.08 התקבלה בקריאה טרומית הצעת החוק של ח"כ יוחנן פלסנר (קדימה), גלעד ארדן (ליכוד), דב חנין (חד"ש), איתן כבל (עבודה), אסתר רינה טרסטמן (ישראל ביתנו), יורם מרציאנו (עבודה), משה שרוני (צדק לזקן), סופה לנדבר (ישראל ביתנו), זבולון אורלב (איחוד לאומי), יולי אדלשטיין (ליכוד) וישראל כץ (ליכוד). מטרת הצעת החוק היא להביא להגנה על מקורות המים של ישראל ולחסכון בצריכה, על ידי התקנת אביזרים חוסכי מים במבנים ציבוריים.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

5. תקנות

תקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מכלי רכב) (תיקון), התשס"ז - 2006

ביום 14.11.06 אושרו תקנות למניעת מפגעים בוועדת הפנים והגנת הסביבה ופורסמו ברשומות ביום 30.11.06. התקנות מחייבות בעלי רכבים כבדים שעומדים בתקינה החדשה האירופית, EURO4, לעשות שימוש במתקן הקיים ברכבם בהתאם לתקינה, ואשר תפקידו להפחית פליטה של תחמוצות חנקן. התקנות אוסר לנהוג ברכבים אלה ללא התקנת תוסף מיוחד המאפשר את פעולת המתקן. מטרה נוספת של התקנות היא התאמה של ערך הפליטה מרכב שנבדק בצד הדרך, למדידה האירופית.

[לעיון בפרוטוקול הישיבה המלא לחצו כאן.](#)

תקנות ביטוח לאומי (מתנדבים) (תיקון), התשס"ח - 2008

ביום 8.7.08 אושרו תקנות הביטוח הלאומי על ידי ועדת העבודה, הרווחה והבריאות, בראשות היו"ר ח"כ יצחק גלנטי (גיל) ופורסמו ברשומות ביום 14.08.08. תקנות אלה מעניקות כיסוי ביטוחי למתנדבים הפועלים למען איכות הסביבה, שמירת הטבע והגנה על בעלי חיים.

המקור לתקנות הייתה הצעת חוק דומה שהוגשה על-ידי ח"כ זבולון אורלב (איחוד לאומי – מפד"ל), ביוזמת ארגון "חיים וסביבה". לבסוף הוגשה ההצעה כתקנה לחוק הביטוח הלאומי על-ידי הגיש שר הרווחה והשירותים החברתיים.

[לעיון בתקנות הביטוח הלאומי לחצו כאן.](#)

6. הצעות חוק אשר הונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק סביבה חינוכית בריאה, התשס"ז – 2007

הצעה זו הוגשה ע"י ח"כ עמי אילון (העבודה) ודב חנין (חד"ש), ונועדה להגן על ילדים מפני חשיפה למפגעים סביבתיים בסביבת הלימודים שלהם. הצעת החוק קובעת את זכות הילדים ללמוד בסביבה חינוכית בריאה, וקובעת סטנדרטיים המקובלים בעולם המערבי, לשמירה על סביבה כזו, וכן הסדרים ארגוניים לביצוע הוראות אלה.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק רישוי עסקים (תיקון – הטלת קנס בגין עבירות על תקנות איכות הסביבה) התשס"ז

– 2007

הצעה זו הוגשה ע"י ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו), אריה אלדד (איחוד לאומי-מפד"ל), עתניאל שנלר (קדימה) ואורי אריאל (איחוד לאומי-מפד"ל). מטרת ההצעה להגביר את האכיפה של חוק רישוי עסקים, המסמך את השר להגנת הסביבה להתקין תקנות להבטחת איכות נאותה של הסביבה ולמנוע מפגעים ומטרדים בעסקים. כיום, העונש הקבוע בחוק על אי קיום התקנות הוא מאסר של עד 18 חודשים. בפועל, עונש זה אינו ממומש ע"י בתי המשפט. בהצעת החוק מוצע כי העונש על אי מילוי התקנות יהיה קנס של עד 63,000 ש"ח. יוזמי החוק סבורים כי הקנס יהווה הרתעה טובה יותר למפרי התקנות וכי החוק ישפר את מידת האכיפה של התקנות.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון – מתקני שידור לתקשורת בשיטה התאית במקומות רגישים),

התשס"ז – 2007

כיום מתירה תוכנית המתאר הארצית להקים מתקני שידור לתקשורת סלולארית בכל ייעודי הקרקע, לרבות באזורי מגורים, ללא שיתוף הציבור. הצעת החוק שהוגשה ע"י חברי הכנסת דב חנין (חד"ש) והרב מיכאל מלכיאור (העבודה), קובעת כי הקמת מתקני שידור באזורי מגורים תיעשה תוך יידוע ושיתוף הציבור, כי ניתן יהיה לדרוש מהחברה הסלולארית להמציא חלופות נוספות למיקום המתקן, ואף כי ניתן יהיה לסרב להקמת מתקן שידור, בסמוך למקומות רגישים בהם שווה ציבור רב (כגון בתי-ספר ובתי-חולים), מפאת הקרבה האמורה. יצוין כי חוק התכנון והבניה כבר מסמך את השר להתקין תקנות לצורך יידוע הציבור ושיתופו, אולם התקנות טרם הותקנו עד כה. על רקע זה, הוגשה ההצעה במסגרת חקיקה ראשית.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (הרכב מועצה מקומית תעשייתית), התשס"ז –

2007

המועצות התעשייתיות בישראל מופקדות על תחום הטיפול בתשתיות ובנושאים סביבתיים בתחום שיפוטן. למרות הרכבן השונה מרשויות מקומיות, המורכבות מנציגי ציבור, הן נהנות מסמכויות דומות בתחום הפיקוח על תחומים אלה. אלא, שהרכב המועצות הקבוע בחוק מקשה לעיתים על יכולתן לפתור בעיות בנושאים שעליהן הן מופקדות. ניסיון זה מחייב לשקול מחדש את הרכב חברי המועצות, בעיקר כדי למנוע מצב של היעדר פיקוח אמיתי. על רקע זה, מוצע בהצעת החוק של ח"כ דב חנין (חד"ש) להעביר את שיקול הדעת על מספר הנציגים לידי שר הפנים, אך מנגד להגביל אותו לגבי זהות הנציגים.

לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – מיתקנים ביטחוניים), התשס"ח–2007

הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 17.12.07 ע"י חברי הכנסת דב חנין (חד"ש) והרב מיכאל מלכיאור (העבודה). מטרת הצעת החוק היא לשנות את ההסדר הקיים בחוק התכנון והבנייה בנוגע לאישור פרויקטים הכוללים היבטים ביטחוניים, המקנה למערכת הביטחון סמכויות מרחיקות לכת, תוך התעלמות מעקרונות תכנוניים, סביבתיים ודמוקרטיים. ההצעה מתמקדת בתיקון ארבעה היבטים מרכזיים בחוק הנוגעים בהרכב הועדה למיתקנים ביטחוניים, בהיקף המידע המובא בפניה כבסיס לקבלת ההחלטות, בכפיפותה לשיקולי תכנון וסביבה ובמחויבותה לזכויות אדם. על ידי תיקון ארבעה היבטים אלו, מבקשת ההצעה ליצור מסלול חדש בעת קבלת החלטות הכוללות היבטים ביטחוניים, תוך החזרת המודעות לאינטרסים אשר נשכחו זה מכבר, של הגנה על זכויות הפרט והסביבה. ההצעה מבוססת על מחקר שנערך בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן בנוגע לאופן פעולתה של הועדה למיתקנים ביטחוניים, על ידי ד"ר אורן פרוז ועו"ד אתי רוזנבלום.

לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.

הצעת חוק חופש המידע (תיקון – מידע על איכות הסביבה), התשס"ח–2008

הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת ביום 25.2.08, פרי יוזמתם של ח"כ אופיר פינס פז (העבודה) וח"כ דב חנין (חד"ש). חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998 נועד לעגן בחקיקה ראשית את זכותו של כל אזרח לקבל, בכפוף למגבלות שונות, מידע המצוי בידי רשויות ציבוריות. עם זאת, הפרקטיקה הנוהגת בשנים האחרונות מלמדת, כי יישום החוק ופרשנותו יוצרים חסמים מהותיים בפני הציבור בנגישות למידע המבוקש. לאור זאת מתווה ההצעה החדשה, מדיניות של הרחבת היקף המידע הסביבתי שאמור להיות נגיש לציבור וזאת במספר דרכים, בין היתר בהקלת הפרוצדורה לקבלת מידע לאזרח ובצמצום הגדרת מידע סביבתי בעל אופי מסחרי אותו רשאית הרשות לא לחשוף. התיקון מציע מנגנון מאזן בין הצורך בשמירה על מידע שעלול לפגוע בביטחון המדינה או שלום הציבור, ובין הצורך לחשוף מידע על איכות הסביבה. עוד מציע התיקון מנגנונים המטילים הוצאות משפטיות על רשות שסירבה להנפיק מידע סביבתי למבקש.

לעיון בהצעת החוק – לחצו כאן.

הצעת חוק הגנה מפני נזקי השימוש בטלפון נייד, התשס"ח-2008

הצעת החוק שבנושא, פרי יוזמתו של ח"כ אופיר פינס (העבודה) הונחה על שולחן הכנסת ביום 11.02.08. מטרת החוק הינה יידוע הציבור על הנזקים הנגרמים משימוש בטלפון סלולארי על ידי חיוב הוספת תווית אזהרה חיצונית על-גבי המכשיר, וצירוף עלון מידע בנושא בעת מכירתו של מכשיר טלפון לצרכן, המפרט את סכנות השימוש במכשיר. כמו כן מוצע לנקוט צעדים מעשיים להקטנת סכנות פליטת הקרינה מכל סוגי המכשירים, בין היתר ע"י הטלת חובת מכירת אוזניה כאביזר נלווה למכשיר הסלולארי, וכן מינוי מפקח מטעם משרד התקשורת לאישור המכשירים הנמכרים. [לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#).

הצעת חוק אנרגיה מתחדשת, התשס"ח – 2008

ביום 23.6.08 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק, פרי יוזמתם של ח"כ אופיר פינס (העבודה) וח"כ דב חנין (חד"ש), אשר מטרתה הפחתת פליטת המזהמים הנוצרים עקב ייצור חשמל, על ידי הכנת תוכנית לאומית ע"י השר לתשתיות של יצירת חשמל מאנרגיה מתחדשת. עוד מחויב השר על פי ההצעה, לדווח לכנסת אחת לשנה על היקף ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת ועל מידת העמידה ביעדים הלאומיים. כמו כן מוצע, כי תקבע בחוק מכסה מינימאלית לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת, כי צרכן יהא רשאי להתקין בביתו מתקן לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת ללא צורך בקבלת רישיון, אך בהתאם לכללים שקבעה הרשות, וכן כוללת הצעת החוק, מנגנון לתמרוץ כלכלי ליצרני חשמל מאנרגיה מתחדשת, במתן עדיפות בקבלת רישיונות הספקה וברכישת החשמל שיווצר על ידם. [לעיון בהצעת החוק לחצו כאן](#).

דיונים בוועדות הכנסת

22.1.2007 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא הבנייה במתחם תע"ש ברמת השרון

הדיון נערך לבקשתו של ח"כ הרב מיכאל מלכיאור (העבודה). בשיבה השתתפו יו"ר הוועדה היוצא, השר ראלב מאג'דלה (העבודה), דוד אזולאי (ש"ס), דב חנין (חד"ש), שרה מרום-שלו (גיל) ויורם מרציאנו (העבודה). הרקע לדיון הוא כוונת המדינה לבנות שכונות חדשות בהיקף גדול באיזור רמת השרון, הרצליה ורעננה, לאחר פינוי התעשיות הצבאיות המצויות במקום. פעילותן של תעשיות אלה באיזור במשך שנים רבות הביא לזיהום מתמשך וחמור של הקרקע ושל מי התהום באזור. הדיון בועדה ניזום עקב פנייתו של ארגון אחל"ה שבו חברים תושבי האיזור, הטוען כי בניית יחידות הדיור החדשות ללא טיהור כולל של כל הקרקע טרם שיווקה יביא לנזק בריאותי חמור לתושבי האיזור ולתושבי השכונות החדשות. מנהל מחוז ת"א במשרד להגנת הסביבה, ד"ר ברוך וובר, הסביר שלא ניתן יהיה לטהר את הסביבה באופן מוחלט בתקופת זמן סבירה ולכן הפיתרון שהציע הוא בנייה תחת ניהול סיכונים כך שהפגיעה של הקרקע המזהמת תהיה מינימאלית. בסופו של הדיון הומלץ בפני רשויות התכנון להקפיא את נושא קידום התוכניות עד שיסוכם הדיון בשיבה הבאה, שטרם נקבעה.

[לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#)

14.5.07 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא תשלום אגרות בעת הגשת עררים על הליכי תכנון ובניה

בדיון זה, בו השתתפו יו"ר הוועדה ח"כ אופיר פינס (העבודה), ח"כ דב חנין (חד"ש) וח"כ נאדיה חילו (העבודה), נקבע בתקנות התכנון והבניה כי יינתן פטור מתשלום אגרות עבור הגשת עררים על הליכי תכנון ובניה באופן הבא: פטור מאגרה על הגשת ערר ראשון לכל אזרח בכל שנה. במקרה של ערר נוסף, האזרח ישלם את הסכומים המפורטים (בין 180 ש"ח ל-1000 ש"ח) בכפוף לזכאות לפטור כמוגדר בחוק. בכל הקשור להגשת עררים על ידי גופים ציבוריים יותרו עד עשרה ערעורים בשנה ללא תשלום אגרה. תשלום אגרה בעת הגשת עררים על הליכי תכנון ובניה מהווה חסם משמעותי בפני האזרחי לממש את זכותו להתנגד להליכי תכנון ובניה. הפטור מתשלום אגרות ישפר את השקיפות של וועדות התכנון ובכך יועיל לכלל התושבים.

[לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#)

28.5.07 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא ההשפעות הסביבתיות של תכנית האב לפיתוח נמלי הים

התיכון

בדיון זה, בו השתתפו דב חנין (חד"ש), אסתר רינה טרטמן (ישראל ביתנו), שרה מרום (גיל) ומוזמנים נוספים ממשרדי הממשלה השונים, דנה הועדה בתכנית לפיתוח נמלי חיפה ואשדוד. התכנית אושרה קודם לכן ע"י הממשלה שקבעה שני עקרונות מרכזיים: אישור עקרוני לתכנית האב המתייחס לשלב הראשון של הפיתוח, והנחיה לחברת נמלי ישראל לפתוח בהליכים תכנוניים על פי החוק על מנת לוודא שבשנת 2015 יהיה מסוף מכולות נוסף לפחות באחד משני הנמלים האמורים. רשות הנמלים התחייבה כי המשך ההליך ברמה התכנונית ייעשה לפי החוק, כולל תסקיר השפעה על הסביבה. ח"כ דב חנין (חד"ש), סיכם את הדיון באמרו כי שטחי החוף של מדינת ישראל הם משאב המצוי במחסור, ובשל כך יש לבחון היטב כל אופציה של חלופה מצמצמת בשימוש במשאב החופי.

[לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#)

28.5.07 – ועדת הכלכלה: דיון בנושא פיתוח טכנולוגיות מים חדשניות

בדיון זה, בו השתתפו יו"ר הועדה, משה כחלון (ליכוד), רוברט אילטוב (ישראל ביתנו), יצחק זיו (גיל), דוד טל (קדימה), אבשלום וילן (מרצ), וכן חברות לפיתוח מוצרים להשקיה, דנה הועדה במימוש התוכנית הלאומית לקידום טכנולוגיות מים. מדינת ישראל הינה גורם מוביל בעולם בטכנולוגיות ובתקינה, והיא בעלת פוטנציאל להפוך לשחקן עולמי מוביל בנושא פיתוח מים מתקדמים. נקבע כי הועדה תעקוב אחר התקדמות מימוש התוכנית הלאומית לקידום טכנולוגיות מים באמצעות בקרה על הנעשה בתקינה הלאומית והבינלאומית, תמיכה בחברות הזנק (סטארט-אפ), קידום האקדמיה ופיתוח תוכניות לימוד בתחום המים. הועדה ביקשה כי מנכ"ל משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה ידווח לה בכתב בכל רבעון על התקדמות התוכנית ועל תוכניות להמשך. הועדה קראה לממשלה לעבור לשלב השני של התוכניות ולהקצות כ-200 מיליוני שקלים נוספים בשלוש השנים הקרובות.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

29.10.07 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון עקב ממצאי משרד הבריאות על עלייה בתחלואה בסרטן בשל**זיהום סביבתי**

בדיון השתתפו יו"ר הועדה ח"כ אופיר פינס (העבודה), ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ יעקב מרגי (ש"ס), ח"כ שרה מרום-שלו (גיל), ורשם הסרטן במשרד הבריאות ד"ר מיכה ברחנא, אשר עמד בראש צוות במשרד הבריאות שהכין ופרסם דו"ח העוסק במיפוי המחלות הממאירות בישראל בחלוקה גיאוגרפית לאזורים. ד"ר ברחנא הציג את מסקנות הדו"ח והבהיר כי לא ניתן להוכיח קשר מובהק בין הזיהום הסביבתי לתחלואת הסרטן. יחד עם זאת, עקב זיהוי הבדלים כלשהם בדפוסי התחלואה בסרטן בין האיזורים הגיאוגרפיים השונים שמופו, המליץ ד"ר בר חנא על חקר הבדלים אלה וזיהוי גורמים הקשורים לתחלואה בסרטן.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

13.11.07 – מליאת הכנסת: דיון בנושא דו"ח משבר האקלים של האו"ם

דיון זה במליאת הכנסת התקיים בעקבות הצעה לסדר היום של ח"כ דב חנין (חד"ש). חברי הכנסת הסכימו ביניהם, כי הממצאים המדעיים לגבי התחממות כדור הארץ אינם בגדר תחזיות, כי אם חלק מהמציאות הקיימת כיום, מציאות המחייבת את מדינת ישראל להיערך לנושא באופן מיידי. בדיון נאמר כי משבר האקלים מהווה סכנה עבור ישראל, במיוחד לאור העובדה כי היא סובלת כבר כעת מבעיות של מחסור במים, מידבור ועוד. עוד צוין בדיון, כי על אף היותה של מדינת ישראל בעלת תרומה קטנה יחסית לזיהום הגלובלי, ביכולתה להיות חלק משמעותי מהפתרון, ע"י השקעה בפיתוח טכנולוגיות "ידידותיות" לסביבה, ובעיקר פיתוח של מדיניות אנרגיה חלופית, וחסכון באנרגיה.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

20.11.07 - ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא סוגיית עיר הבה"דים

הועדה התכנסה לדיון מיוחד בנושא עיר הבה"דים בצומת הנגב (בסמוך לרמת חובב) וקראה שלא להתחיל בהקמתה, טרם השלמת כל הבדיקות המקדימות באשר לסכנות הזיהום הסביבתי באזור. ח"כ יוסי ביילין (מרצ), ראש צוות המעקב בנושא עיר הבה"דים ויוזם הדיון, ציין כי הקמת עיר הבה"דים אושרה ע"י הוועדה למתקנים ביטחוניים (ולמ"ב) המנהלת את דיוניה בצורה חשאית וכמעט ללא מגבלות תכנוניות. בעקבות הדיון על עיר הבה"דים עלו שוב לדיון סוגיות הנוגעות היבטים בעייתיים בעבודת הולמ"ב. כתוצאה מכך הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק חדשה, הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – מיתקנים ביטחוניים), של ח"כ דב חנין (חד"ש) ומיכאל מלכיאור (העבודה) אשר מטרתה לשנות את ההסדר הקיים בחוק התכנון והבנייה בנוגע לאישור פרויקטים הכוללים היבטים ביטחוניים. **לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).**

26.11.07 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא אנרגיה חלופית

הדיון בהשתתפותם של יו"ר הוועדה ח"כ אופיר פז פינס (עבודה), ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ יוסי ביילין (מרצ) ח"כ נאדיה חילו (עבודה), ח"כ שרה מרום שלו (גיל), ח"כ מרינה סולודקין (קדימה) וח"כ יוחנן פלסנר (קדימה), נסב סביב שאלת אי עמידת הממשלה ביעדים לייצור אנרגיה חלופית, ותכנון משק אנרגיה ידידותי לסביבה. הדיון כלל מספר רב של משתתפים מתחומים וענפים שונים, אשר דנו במצב האנרגיה החלופית בישראל ובעמידה ביעדים שהוצבו ע"י הממשלה. בנוסף, הועלו רעיונות לשיפור משק האנרגיה החלופית בישראל ולשינוי מדיניות האנרגיה החלופית הנוכחית בישראל. בדיון בוועדה נטען כי לאורך השנים עשתה מדינת ישראל עשתה טעויות רבות בתחום הסביבתי, המוצאות את ביטוין בשורה של החלטות אסטרטגיות, שנבעו מהצבת הנושא הסביבתי במקום נמוך בסדר היום. חברי הוועדה הסכימו חברי הוועדה כי יש לשנות מציאות זו.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

17.12.07 – ועדת הכלכלה: דיון בנושא בנייה ירוקה

במסגרת הדיון, בהשתתפותם של ח"כ רוברט אילטוב (ישראל ביתנו), אבשלום וילן (מרצ) יצחק זיו (גיל), דב חנין (חד"ש), וח"כ רונית תירוש (קדימה), הוחלט באפיקים שונים על קידום תמריצים ל"בנייה ירוקה". יו"ר הוועדה, ח"כ גלעד ארדן (ליכוד), ציין כי התמריצים המדוברים הינם הקלות במס או תוספת אחוזי בנייה, כנהוג בעולם. תוכנית עידוד החיסכון באנרגיה כוללת בין היתר מתן הלוואות בתנאים מועדפים לרוכשי דירות תואמות "תקן ירוק", הגדלת אחוזי הבנייה לגובה לקבלנים שיעשו כן, וכן תשלום לצרכנים שיתקינו לוחות סולאריים בביתם בעבור החשמל המיוצר.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

13.7.08 – ועדת הפנים והגנת הסביבה: דיון בנושא היעדר הטיפול בבעיית האסבסט בנהריה

במסגרת הדיון, בנוכחותם של יו"ר הוועדה ח"כ אופיר פז פינס (עבודה), ח"כ דב חנין (חד"ש), וח"כ יוסי ביילין (מרצ), הציג ד"ר שיהב, רופא נפת עכו, נתונים מדאיגים המראים כי תחלואת סרטן הריאות בקרב תושבי נהריה אשר נחשפו לאסבסט גדולה פי עשר מאשר בכל מקום אחר בארץ. בעקבות הדיון הוחלט על פעולה מיידית מול ראש עיריית נהריה לשם סילוק המפגע ועל הקמת צוות לבחינת הטיפול בנושא מטעם הוועדה בראשות ח"כ יוסי ביילין.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

1. מהם ההישגים המשמעותיים ביותר של הכנסת ה-17 בתחום איכות הסביבה?

הישגיה המשמעותיים ביותר של הכנסת ה-17 בתחום איכות הסביבה היו העברת **חוקי המהפכה הסביבתית** שכללו את: **חוק האכיפה הסביבתית** המעניק לרשויות המקומיות סמכויות אכיפה של חוקים סביבתיים ובכך משיג בו זמנית מטרה סביבתית חשובה (הגברת האכיפה של חוקים סביבתיים) ומטרה חברתית חשובה (הזרמת כספי קנסות ממזהמים סביבתיים הישר לקופותיהן של הרשויות אשר תושביהן הנפגעים העיקריים מהזיהום). **חוק המזהם משלם** הכולל מנגנונים מתקדמים של ענישה כלכלית – מינהלית ופלילית – נגד מזהמים. זהו חוק רוחבי המעדכן ומתקן את כלל החוקים הסביבתיים בישראל. החוק מחמיר את הענישה על גורמים המזהמים ללא רישיון וקובע מנגנון גבייה גם מגורמים המזהמים בהתאם לחוק. מנגנון זה אמור לתמרץ מפעלים לעבור לטכנולוגיות נקיות יותר. **חוק אוויר נקי** המסדיר באופן כולל, לראשונה בישראל, את שאלת פליטת המזהמים לאוויר, תוך הידוק הטבעת סביב התעשייה המזהמת. במסגרת החוק, הממשלה מחויבת להכין וליישם תוכנית רב שנתית לצמצום זיהום האוויר בישראל, תוך הצבת יעדים ברורים, דרכי פעולה ולוחות זמנים להשגתם. יוקם מערך ניטור ארצי למדידת זיהום אוויר והנתונים יפורסמו לציבור באופן שוטף. ייווצר מנגנון רישיונות פליטה לכל מפעל וגוף תעשייתי, תוך שיתוף הציבור. יוטלו קנסות ועונשי מאסר מחמירים למזהמים העוברים על החוק. ייסגרו מפעלים שלא יצייתו להוראות צמצום זיהום. ייקבעו סטנדרטים סביבתיים מגבילים לסוגי הרכבים והדלקים בהם יותר השימור בכבישי ישראל.

כל זאת התאפשר בזכות שדולה סביבתית-חברתית רחבה וחזקה בראשותי ובראשות ח"כ הרב מיכאל מלכיאור (העבודה – מימד). השדולה הסביבתית-חברתית כללה כ-40 חברי כנסת מכל סיעות הבית. השדולה ערכה סיורים ודיונים בנושאי סביבה שעל סדר היום הציבורי וכן קידמה את החקיקה הסביבתית בכנסת.

2. מהו החוק הסביבתי המשמעותי ביותר אשר התקבל בכנסת ה-17?

החוק הסביבתי המשמעותי ביותר אשר התקבל בכנסת ה-17 הינו **חוק המזהם משלם** המהווה עליית מדרגה אמיתית בחקיקה הסביבתית בישראל. הוא כולל מנגנונים מודרניים של ענישה כלכלית אפקטיבית, כולל השבת הרווחים שהשיגו המזהמים אל הקופה הסביבתית. החוק כולל מנגנון יעיל של עיצומים כספיים בהיקף ניכר המוטלים, בנוסף להליך הפלילי, על המזהמים הגדולים. החוק נותן לרשויות כלים אפקטיביים לאכיפה מהירה ולתיקון המעוות ותורם להפיכת הזיהומים הסביבתיים לבלתי כדאיים כלכלית. למעשה, החוק מתמודד עם בעיית היסוד של המפגעים הסביבתיים – שמשלם לזהם. חשוב לזכור כי הבעיות הסביבתיות האופייניות אינן נגרמות בגלל טעויות אלא בגלל אינטרסים כלכליים. רק מנגנוני ענישה כלכלית יעילים ואפקטיביים יכולים לשנות את המצב.

3. מהן הסיבות שהביאו לכך שמושב הכנסת ה-17 נחשב למושב הכנסת "הירוק" ביותר?

מושב הכנסת ה-17 נחשב למושב הכנסת ה"ירוק" ביותר בעקבות **החקיקה הענפה** שהתקבלה במהלכו. בין החוקים הסביבתיים שהתקבלו ניתן למצוא את: חוק האכיפה הסביבתית, חוק המזהם משלם, חוק אוויר נקי, איסור גביית תשלום בכניסה לגנים ציבוריים, חוק לצמצום זיהום האוויר מתחבורה, חוק ההגנה על חופי מפרץ אילת, חוק ההגנה על הכנרת, חוק לסילוק ולמחזור צמיגים, חוק שמירת הניקיון (תיקון מס' 12) שמטרתו לקבוע יום ניקיון ארצי, חוק הסדרת מקומות רחצה (תיקון – הגבלת גביית דמי כניסה), חוק הגבלת הפרסומות לכלי רכב (חובת גילוי נתוני פליטת מזהמים) וכן מספר תיקונים לחוק התכנון והבניה: נטיעת עצים חלופיים, פרוטוקול וזכות עיון במסמכים, חובת פרסום הודעות באינטרנט ומטרות תכנית מתאר מקומית, שמטרתו להקצות שטחים ציבוריים פתוחים בערים, בדגש על פארקים, גנים וגנינות.

בנוסף, **השדולה הסביבתית-חברתית הייתה פעילה מאי פעם**. השדולה עסקה במגוון רחב של נושאים ביניהם; עקרון הזהירות המונעת והכוונה להקים מכרה פוספטים ליד העיר ערד; הכוונה להקים בית מלון בעמק ססגון

שבבקעת תמנע ובחוף פלמחים; הכוונה לבנות פולינום צבאי בחופי חיפה; הזיהום באזור התעשייה ציפורית בגליל, בכפרים הלא מוכרים בנגב ובגליל, באזור מפרץ חיפה ובמועצה התעשייתית רמת חובב והכוונה להקים את עיר הבה"דים בקרבתה; ההתנגדות לתוכנית ספדי ולהקמת יישוב חדש בוואדי ערה; זיהום נחלים וים, ובעיית המים בנחל עין גדי; ההתנגדות להקמת תחנה כוח פחמית נוספת; וכן קידום התחבורה הציבורית והמאבק למען שינוי בדפוסי הליסינג בישראל.

חלק מהנושאים הגיעו לפתרונם במהלך הכנסת ה-17 וחלקם ימשיכו להיות מטופלים בכנסת ה-18 באמצעות השדולה הסביבתית-חברתית שקמה מחדש ומוכנה להמשיך ולהיאבק.

4. האם לדעתך רמת המודעות לשמירה על איכות הסביבה בקרב הציבור משביעה רצון?

הציבור בישראל מעוניין לתרום לסביבה ולעשות למענה. באזורים בהם הוצבו פחי מחזור הציבור דואג למלא אותם, באירועי שעת כדור הארץ בישראל התברר כי קבוצה נכבדה של אזרחים לקחו חלק ודאגו לכבות את האורות לשעה אחת. הציבור מוכן לעשות למען הסביבה אך הוא צריך שהרשויות ומקבלי ההחלטות יאפשרו לו לעשות זאת.

בעיית מודעות קשה קיימת דווקא בקרב מקבלי ההחלטות אשר מרגישים מחויבים לאינטרסים כלכליים צרים של קבוצה זעירה מהחברה הישראלית. אותם מקבלי החלטות אינם מקשרים בין סביבה לבריאות ולאיכות חיים ולצערנו הרב מוכנים למכור את הסביבה שלנו לחבריהם.

5. מהי דרך המלך לאכיפה יעילה של "חוק אוויר נקי" ו"חוק המזהם משלם" אשר אושרו לאחרונה בכנסת?

האתגר העומד בפנינו היום הוא יצירת מנגנונים של אינטרס ישיר באכיפה אשר יעודדו את רשויות האכיפה במדינה, הן בממשלה והן ברשויות המקומיות, לאכוף חוקים אלה ואחרים.

6. בכנסת ה-17 עלו לדיון סוגיות שונות שטרם נפתרו: בהן משבר המים, נסיגת ים המלח, בעיית האכיפה הסביבתית, זיהום מקורות מים, זיהום אוויר במפרץ חיפה, ועוד. כיצד לדעתך יש להתמודד עם סוגיות אלו בכנסת ה-18?

ראשית חשוב להבין כי לתנועה הסביבתית בפרט ולציבור בכלל תפקיד חשוב ביותר בקידום נושאים סביבתיים בכנסת. חברי הכנסת קשובים לדעת הקהל ופעילות התנועה הסביבתית עוזרת לחברי הכנסת להבין היכן נמצאים הפתרונות הנכונים.

כל אחד מהנושאים שצוינו לעיל הינו עולם ומלואו אך בעיקרון בכנסת עומדים בפנינו מספר כלים לפעולה. ראשית ניתן לערוך דיונים רוחביים עם כל הגורמים המעורבים על מנת להגיע להסכמות. דיונים אלה ניתן לערוך באחת מועדות הכנסת בדגש על ועדת פנים והגנת הסביבה וכן בשדולה הסביבתית-חברתית. שנית, ניתן לקדם חקיקה על מנת לנסות ולשפר את המצב בכל אחד מהנושאים הללו. בכנסת הנוכחית בכוונתי לקדם מספר הצעות חוק העוסקות בתחומים שצוינו לעיל: הצעת חוק המים (תיקון - חובת התקנת אביזרים חוסכי מים במבנים המשמשים גופי ציבור), הצעת חוק המים (תיקון - סייגים לניתוק מים לרשות מקומית), הצעת חוק המים (תיקון - יום המים הבינלאומי), הצעת חוק תביעות סביבתיות, ותביעות נגזרות בשם המדינה ורשויות ציבוריות עקב זיהום סביבתי, והצעת חוק אחריות אזרחית בשל זיהום סביבתי.

7. מה הם היעדים הסביבתיים הבולטים לכנסת ה-18?

היעד הבולט לכנסת ה-18, כמו לעולם כולו, הוא משבר האקלים. בכוונתי להתייחס לשלושה נושאים עיקריים הנובעים ממשבר זה: עידוד התחבורה הציבורית, משבר המים והתייעלות אנרגטית.

כיום התחבורה בישראל מושתתת ברובה על תחבורה פרטית המזהמת את האוויר ומגדילה בצורה משמעותית ביותר את פליטות גזי החממה לאוויר. תחבורה ציבורית יעילה, נוחה, מהירה וזולה תעביר חלק ניכר מהנוסעים מהתחבורה הפרטית לתחבורה הציבורית ותוכל להפחית בצורה ניכרת את פליטת גזי החממה בישראל. ערים רבות בעולם המערבי כבר פועלות בצורה זו. הגיעה השעה כי גם מטרופולין דן, חיפה, ירושלים ובאר שבע יעברו למודל הסעת המונים יעיל, נוח וזול. נושא זה יקודם בין היתר באמצעות הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (עידוד תחבורה ציבורית).

אפריל 2009

התחממות כדור הארץ צפויה להחמיר את משבר המים באזור ואף לפגוע ביחסינו עם השכנים בעקבות מחסור חמור במים. עלינו מוטלת החובה הסביבתית והמוסרית לפעול לצמצום השימוש במים וחלוקתו בצורה שוויונית הן בתוך המדינה והן עם שכנינו. חקיקה רלוונטית בנושא פורטה לעיל.

שריפת פחם היא הדרך העיקרית בה מדינת ישראל מייצרת כיום אנרגיה. בנוסף, על הפרק הקמתן של שתי תחנות פחם נוספות הצפויות לפגוע בצורה קשה בבריאות התושבים ולהעלות בצורה משמעותית את פליטות גזי החממה. מעבר לאנרגיות מתחדשות הינו צעד חשוב אך בהחלט לא יחיד להפחתת הפליטות. על מדינת ישראל לפעול לנצל את הטכנולוגיה הקיימת בתחום התייעלות אנרגטית ושימור אנרגיה כמו במדינות מערביות אחרות. תחום זה יקודם בין היתר באמצעות הצעת חוק התייעלות אנרגיה במבני ציבור והצעת חוק הפחתת פליטת גזי חממה.

שילוב של שלושת נושאים אלה יביא את מדינת ישראל למוכנות טובה יותר להתמודד עם משבר האקלים הצפוי.

